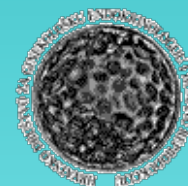

SMJERNICE O ORALNOJ HITNOJ KONTRACENCIJI

www.hdehr.org

Lana Škrgatić
Dinka Pavičić Baldani
Velimir Šimunić

ORALNA HITNA KONTRACENCIJA

Definicija

DEFINICIJA I INDIKACIJE ZA KORIŠTENJE ORALNE HITNE KONTRACENCIJE

Oralna hitna kontracepcija je metoda kontracepcije koja se uzima putem usta što je prije moguće nakon nezaštićenog ili djelomično zaštićenog spolnog odnosa, kao i u slučajevima nepravilnog korištenja redovite metode kontracepcije ili zatajenja iste sa svrhom sprječavanja nastanka neželjene trudnoće.

Levonorgestrel (LNG)

- Progestin
- 1.5 mg do 72 h od odnosa
- Registriran kao EC:
  - 1999. u EU
  - 2010. u RH (Escapelle®, Vikela®)

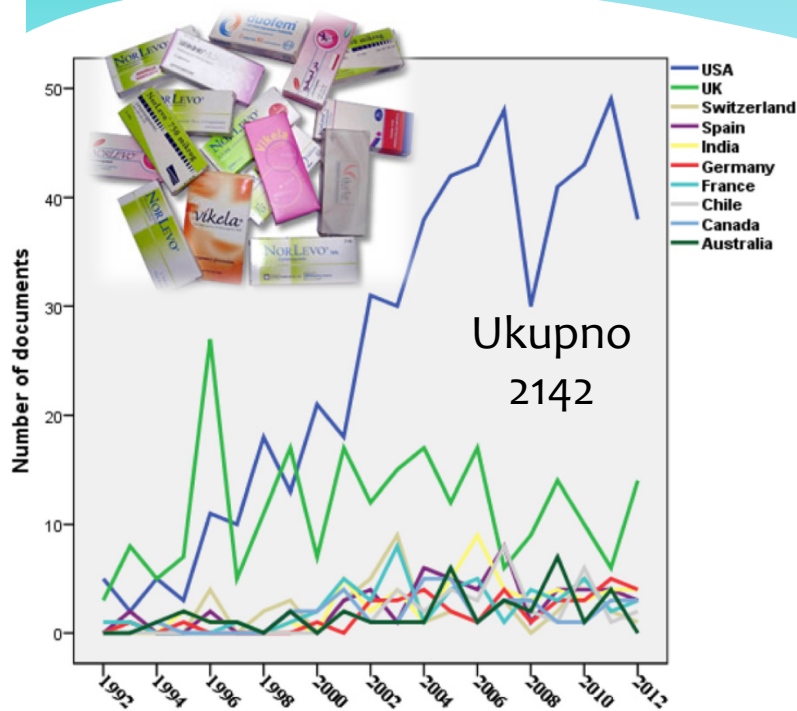
Ulipristal acetat (UPA)

- SPRM
- 30 mg do 120h od odnosa
- Registriran kao EC:
  - 2009. u EU
  - 2011. u RH (EllaOne®)

ORALNA HITNA KONTRACENCIJA

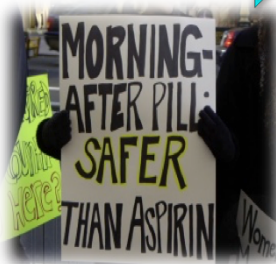
Zadnja slamka spasa neplanirane trudnoće

Broj znanstvenih članaka o oralnoj hitnoj kontracepciji

Sweileh et al. Fertil Res Pract 2015.

učinkovita
sigurna

BEFORE FERTILIZATION
DOES NOT STOP
IMPLANTATION

NO EFFECT
AFTER
IMPLANTATION

Westley E, Glassier A. Bulletin of the World Health Organization 2010;88 243.

Dostupnost oralne hitne kontracepcije sa LNG u EU 2014.

BEZ recepta BEZ susreta s ljekarnikom:

- Češka
- Nizozemska
- Cipar
- Slovačka
- Rumunjska
- Bugarska
- Portugal
- Francuska
- Švedska
- Norveška

Samo uz recept:

- Hrvatska
- Italija
- Njemačka
- Mađarska
- Poljska

BEZ recepta u ljekarnama:

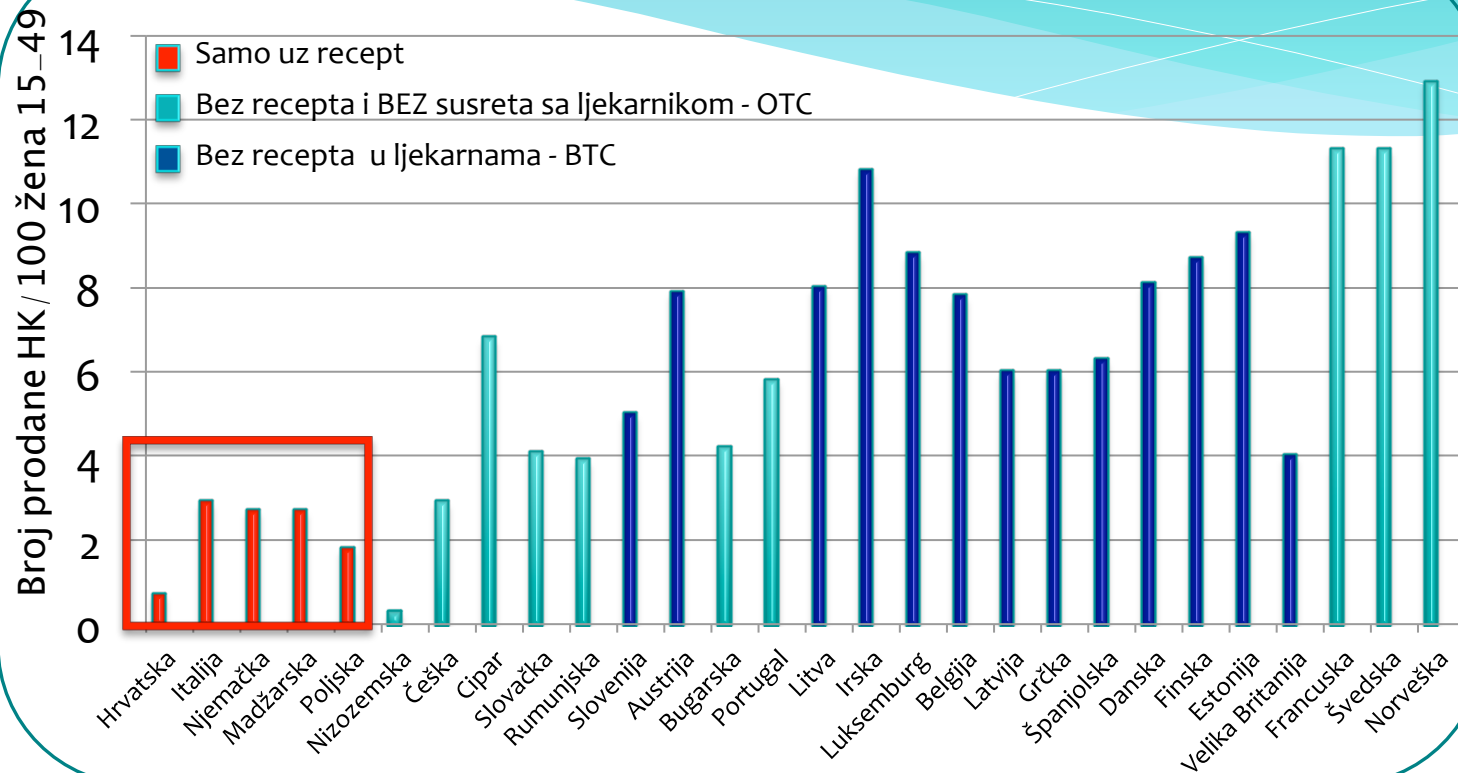
- Austrija
- Slovenija
- Litva
- Irska
- Luksemburg
- Grčka
- Španjolska
- Danska
- Finska
- Estonija
- Ujedinjeno kraljevstvo

European Consortium for Emergency Contraception <http://www.ec-ec.org/>

Hrvatska na dnu ljestvice korištenja hitne kontracepcije

ESHRE Capri Workshop Group, Hum Reprod 2015.

Dostupnost

Zablude o mehanizmu djelovanja

Neprepoznavanje rizičnih spolnih odnosa

Neznanje korisnica i zdravstvenih djelatnika

Europska agencija za lijekove (EMA) – UPA-HK bezreceptno dostupna u interesu javnog zdravstva EU

- Registrirana u EU 2009., a u RH 2011.g.
- Receptni status

5 godina

Povjerenstvo za
humane lijekove
Europske agencije
za lijekove nakon
dugotrajne analize
sigurnosti primjene
i značajno veće
djelotvornosti UPA-
HK u indikaciji HK

21 November 2014
EMA/710568/2014
Press Office

Press release

EMA recommends availability of ellaOne emergency
contraceptive without prescription

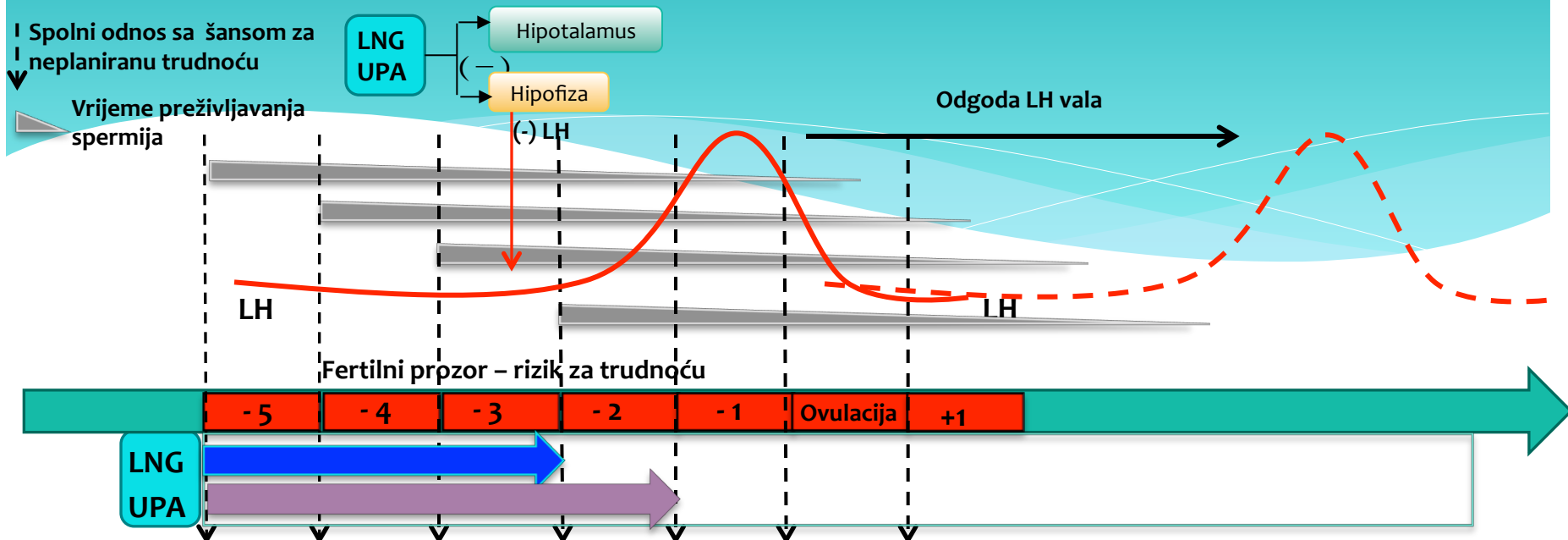
Change in status to facilitate access for women in the European Union

Siječanj 2015.
promjena režima
izdavanja lijeka
EllaOne® u
indikaciji HK iz
receptnog u
bezreceptni

Mehanizam djelovanja oralne HK

UKOLIKO SE ORALNI HITNI KONTRACEPTIVI PRIMJENE PRIJE LH VALA – ODGODA OVULACIJE ZA 5 DANA VRIJEME DOVOLJNO DA SE ZATVORI FERTILNI PROZOR – SPERMIJI PREŽIVLJAVAJU DO 5 DANA

ZA RAZLIKU OD UPA, LNG NE MOŽE ODGODITI OVULACIJU KADA JE VEĆ DOŠLO DO POČETKA PORASTA LH – DJELOTVORNOST USPOREDIVA S PLACEBOM

U PERIOVULACIJSKOM PERIODU UKOLIKO SE PRIMJENI NAKON POČETKA LH VALA ,ALI PRIJE POSTIZANJA VRŠNIH KONCENTRACIJA LH VALA, UPA ODGAĐA OVULACIJU ZA 5 DANA U 79% CIKLUSA

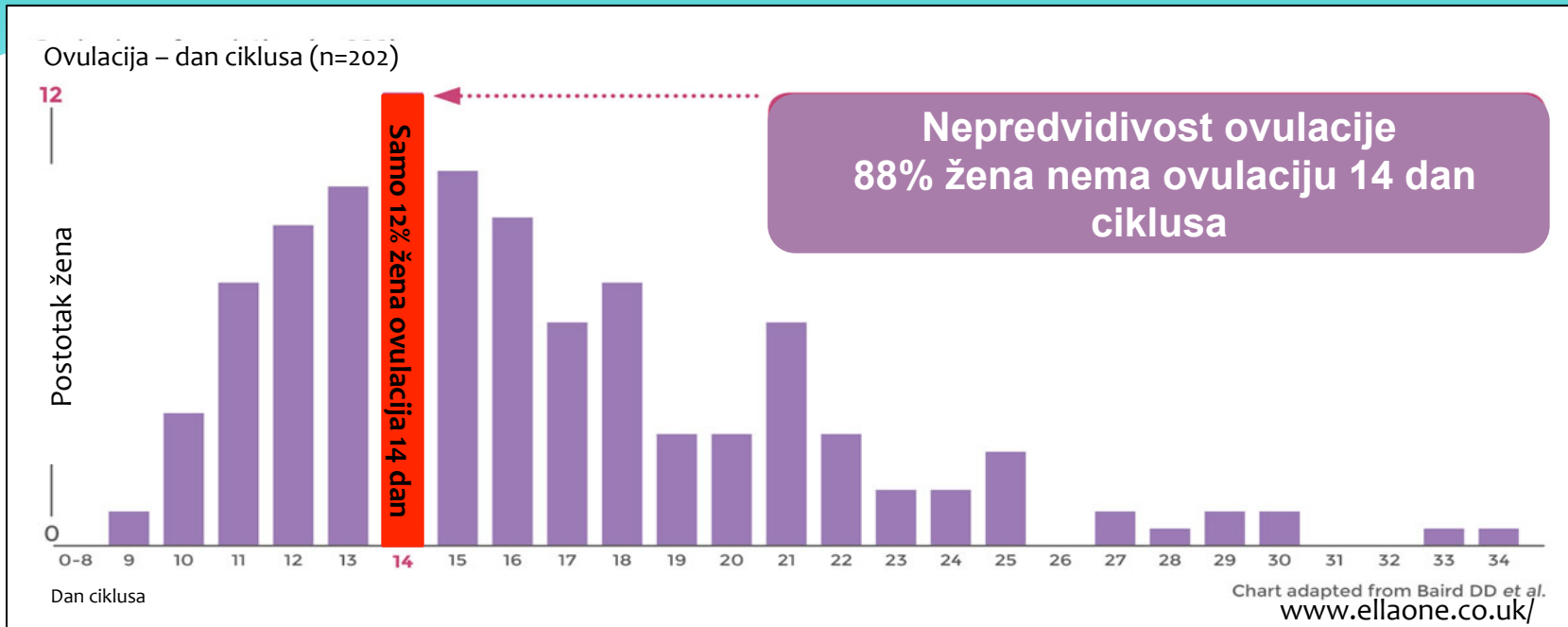
NA SAM DAN VRŠNE KONCENTRACIJE LH DJELOTVORNOST LNG i UPA USPOREDIVA SA PLACEBOM

LNG ili UPA
upotrijebiti što
prije !!!!!

Gemzell-Daniellson et al, Contraception 2004;
Brache et al , Contraception 2013

Kada oralna hitna kontracepcija

“Fertilni prozor” – rizik za trudnoću:

- jajna stanica 24 h sposobna za oplodnju
- Spermij preživljavaju 5 dana

Primijeniti oralnu hitnu kontracepciju neovisno o danu ciklusa

Oralni HK NEMAJU utjecaj na implantaciju i embrijo

- KULTURE STANICA ENDOMETRIJA NAPRAVLJEN 3D MODEL KOJI JE IMITIRAO ENDOMETRIJ U VRIJEME IMPLANTACIJE

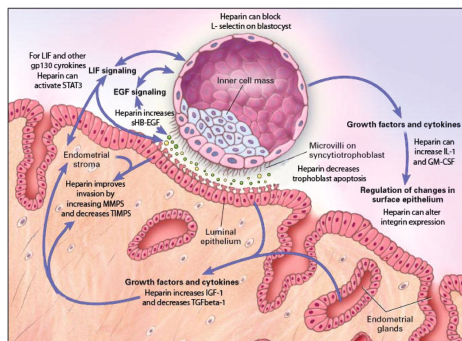
- TRETIRANE LNG, Mifepriston, kontrola (Lalitikumar et al, 2007)
- TRETIRANE UPA, kontrola (Berger et al, 2015)

- ANALIZA: ER, PR, AR, LIF, VEGF, TNF, integrini, IL-b, MUC-1, COX-2.
- 19 gena odgovornih za implantaciju

- LJUDSKE BLASTOCISTE (donirane nakon IVF za istraživanje)

- PRAĆENA VIJABILNOST BLASTOCISTE I STUPANJ IMPLANTACIJE

3D LJUDSKI MODEL ISTRAŽIVANJA RECEPTIVNOSTI ENDOMETRIJA I IMPLANTACIJE EMBRIJA (Karolinska Institute)

- LNG i UPA tretirane kulture bez promjena u biljezima implantacije u odnosu na kontrolu

- LNG I UPA NISU UTJECALI NA VIJABILNOST BLASTOCISTE, NIJE BILO DEGENERATIVNIH PROMJENA (isto kao i neg. kontrola)

- NIJE BILO RAZLIKE U STOPI IMPLANTACIJE IZMEĐU LNG I UPA TRETIRANE KULTURE I KONTROLE

Lalitikumar PGL et al.
Hum Reprod 2007;22(11):3031-3037.

Berger C et al.
Hum Reprod 2015; 2015:30(4):800-11.

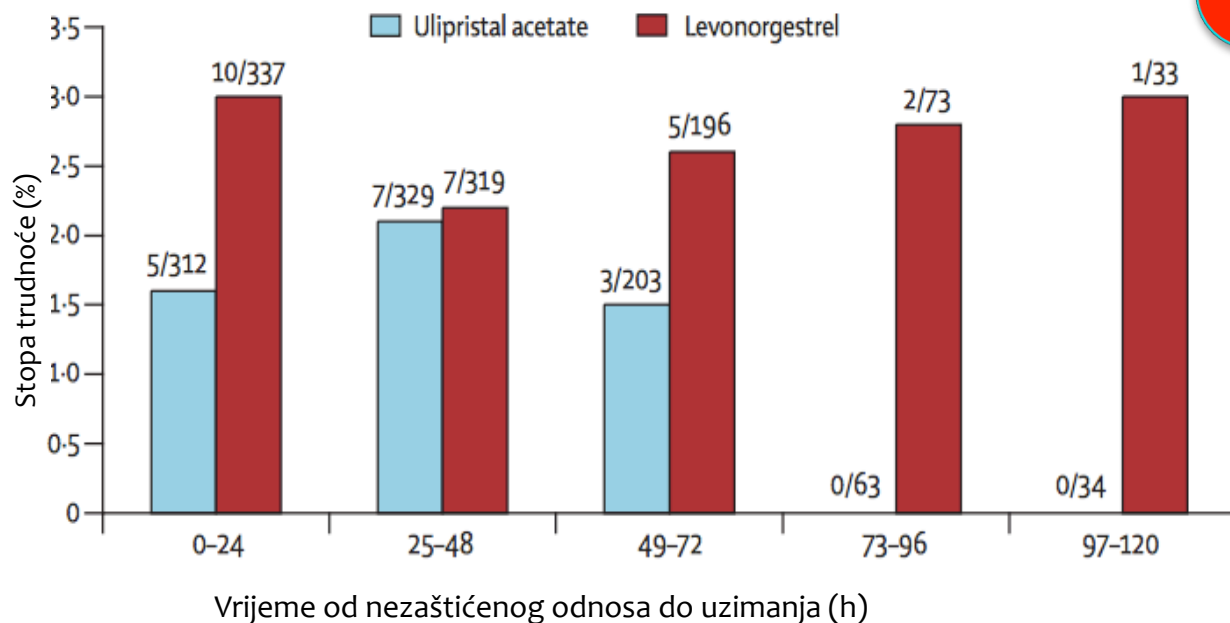

UPA-HK učinkovitiji od LNG-HK

Ulipristal acetate versus levonorgestrel for emergency contraception: a randomised non-inferiority trial and meta-analysis

Lancet 2010; 375: 555-62

Anna F Glasier, Sharon T Cameron, Paul M Fine, Susan J S Logan, William Casale, Jennifer Van Horn, Laszlo Sogor, Diana L Blithe, Bruno Scudiero, Henri Mathe, Amelie Jaspert, Andre Ulmann, Erin Gainer

UPA u usporedbi sa LNG trostruko smanjuje rizik trudnoće unutar prva 24h, tj. dvostruko unutar 72h

Uz usporedivi sigurnosni profil i nuspojave

Oralna HK ne pruža zaštitu za buduće spolne odnose

Glavni mehanizam djelovanja odgoda ovulacije –
OVULACIJA se u istom ciklusu može dogoditi

Odnos bez zaštite

Što ranije
neovisno o
danu ciklusa

Koristiti do kraja ciklusa

Odnos sa pogreškom u korištenju redovite zaštite

Sigurnost oralne hitne kontracepcije

Jedina kontraindikacija za primjenu LNG-HK i UPA-HK je preosjetljivost na aktivni sastojak ili neki drugi sastojak lijeka.

Oba oralna hitna kontraceptiva se ne preporučaju za korištenje u žena s teškim oštećenjem jetre.

Oralna hitna kontracepcija se ne smije uzimati u trudnoći s obzirom da nema terapijsko djelovanje.

Kontraindikacije koje vrijede za oralne hormonske kontraceptive NISU kontraindikacija za hitnu kontracepciju

- 1.debljina
- 2.opterećena osobna ili obiteljska anamneza glede venske tromboembolije
- 3.liječeni ili postojeći karcinom dojke
- 4.liječena ektopična trudnoća
- 5.migrene
- 6.kardiovaskularne bolesti
- 7.bolesti jetre
- 8.dijabetes
- 9.hipertenzija

Sažeci opisa svojstava lijeka ellaOne, Escapelle, Vikela – 2014
FIGO 2012 Emergency contraception pills

Oralna HK kod adolescenata

Većina trudnoća neplanirana i rezultat nekorištene ili krivo korištene kontracepcije

Pogodan i za mlađe adolescentice – nema razlike u sigurnosti primjene i djelotvornosti u odnosu na starije od 18 godina

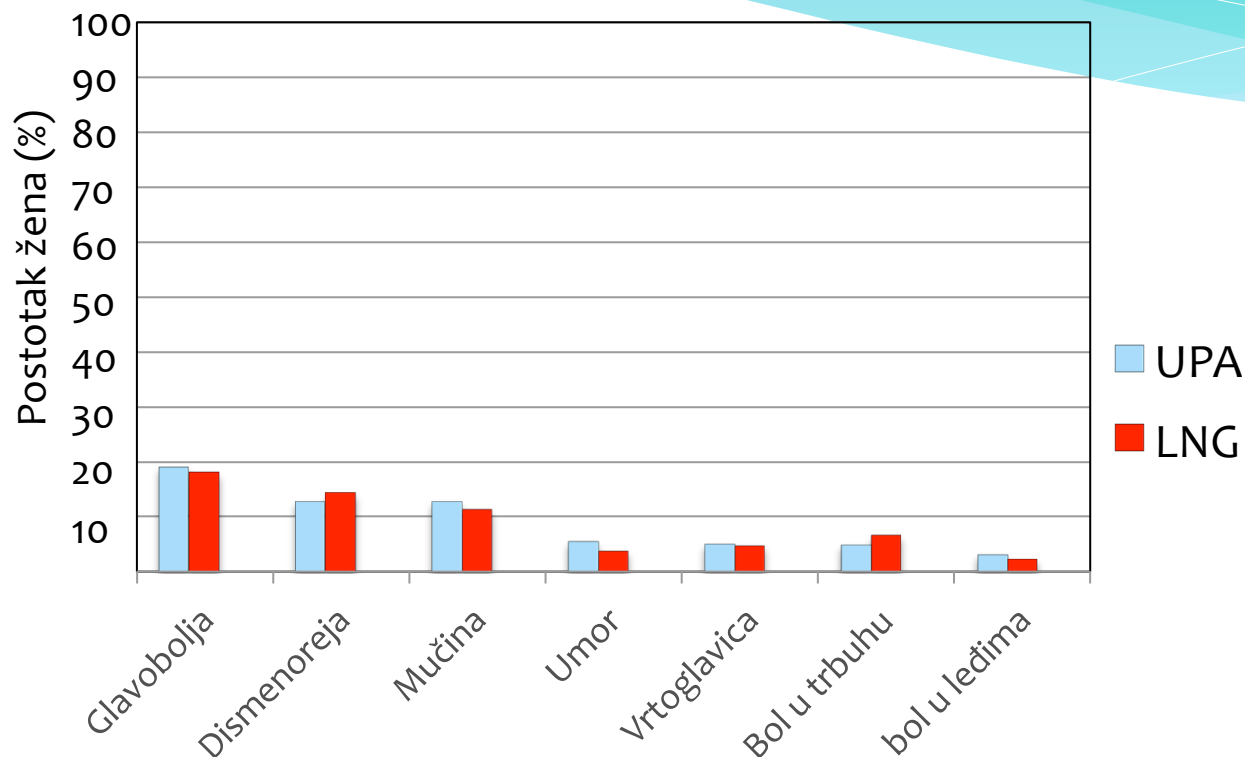
Ograničeni podaci vezani uz primjenu u žena mlađih od 16 godina

Sažeci opisa svojstava lijeka ellaOne, Escapelle, Vikela – 2014

Nuspojave oralne hitne kontracepcije

Nemaju ozbiljnije nuspojave

Promjene u načinu krvarenja:

ranije uz LNG
(1.2 dana)
kasnije uz UPA
(2.1 dan)

Glasier et al. Lancet 2010; 375:555-62.

Oralna hitna kontracepcija i posjet liječniku

✓ Klinički i laboratorijski pregled prije upotrebe oralne hitne kontracepcije nije nužan.

✓ Obavezni pregled nakon korištenja oralne hitne kontracepcije nije potreban osim ukoliko korisnica ima problema ili pitanja.

- Menstruacija izostane duže od tri tjedna od korištenja oralne hitne kontracepcije – test na trudnoću
- Potreba za kontracepcijom ili promjenom kontracepcije
- Bilo koji drugi zdravstveni problem

ORALNA HITNA KONTRACEPCIJA

Zadnja slamka spasa neplanirane trudnoće

- Djeluje mehanizmom odgađanja ovulacije
- Nema učinak na endometriju i implantaciju, NEMA ABORTIVNO DJELOVANJE
- Sigurna je za primjenu
- Hitna kontracepcija sa UPA značajno djelotvornija od hitne kontracepcije sa LNG unutar 24h, 72h i 120 h od nezaštićenog odnosa
- Obje metode primjeniti što ranije – odgoda povećava vjerojatnost da će korisnica ući u fazu ciklusa kada metode više neće biti djelotvorne
- Zbog nepredvidivosti ovulacije – primjeniti neovisno o fazi ciklusa
- Nakon primjene oralne hitne kontracepcije – do kraja ciklusa potrebna metoda barijere

ORALNA HITNA KONTRACEPCIJA

Zadnja slamka spasa neplanirane trudnoće

Oralna hitna
kontracepcija uvijek i
što jednostavnije
dostupna svima

Širenje znanja i svijesti
o oralnoj hitnoj
kontracepciji

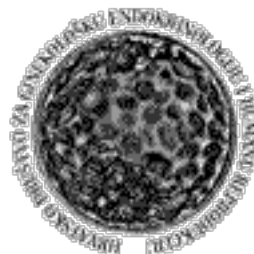

Korisnice stvaraju pozitivan izbor hitne
kontracepcije tek kada imaju pristup ispravnoj i
nepristranoj informaciji

ORALNA HITNA KONTRACENCIJA

Smjernice za primjenu

www.hdehr.org

ECEC
european
consortium
for emergency
contraception

www.ec-ec.org

